

TARIM VE HAYVANCILIK İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Türkiye’de uygulanan ve uygulama da yaşanan sıkıntılar nedeni ile, tarım ve hayvancılık bölgede gerilemiş ve bazı yıllarda artışlar meydana gelmesine rağmen verimlilik oranları çok düşmüştür. Doğu Anadolu bölgesinde yaşayan halkın % 23 ünün tarım ve hayvancılıkla uğraşması ve aynı zamanda Türkiye geneli %19 gibi bir orana sahip olması tarım ve hayvancılığın bölge halkı için ne kadar önemli bir durumda olduğu aşikardır. Hayvancılığın Türkiye ortalamasında, Doğu Anadolu Bölgesi en başta gelmekte ancak, üretimin modern şartlarda yapılmaması, hayvan üretimini hak ettiği yere ulaştıramamaktadır.

Bölgesel anlamda mevcut sorunların yapısal olarak görüldüğü konular şunlardır;

1- Örgütsel ve yönetsel sorunlar

Çok amaçlı kırsal kalkınma kooperatifleri şeklinde kurulan kuruluşların yerine, Avrupa Birliği standartlarına uygun üretim alt sektörlerine göre dağılmış besi, süt, tavukçuluk, arıcılık, gibi sektörlerin birlik tüzel kişiliği altında kurumsallaşmaya ve markalaşmaya yönelik örgütler kurulmalı; üretimi, sanayii, ve pazarlaması ile entegre olabilecek ihtisas kooperatifi modeline gidilmelidir. Hayvancılığı destekleme projelerinin tekrar değerlendirilerek hayvan dağıtım toplulaştırma programları çerçevesinde yapılmalıdır. Hayvancılığın en büyük hedefi; orta ve büyük ölçekli işletmeler kurulması, kurulu olan işletmelerin modernizasyonun yapılması ve standartlara uygun hale getirmek olmalıdır. Kırsal ekonomik kalkınmayı başarmak, hayvancılığın gelişmesinde en büyük etkin olduğu unutulmamalıdır.

- Tarım ve hayvancılıkta iş gücü sorunları
- Yeterli sayıda ve kalifiyeli personel eksikliğinin giderilmesi, iş gücü eğitimlerinin verilmesi gerekmektedir. Üniversitelerin bu konudaki rolünün önemi kapsamında, çalışmalar yapılmalı ve üniversitelerin önemli bir paydaş olduğu unutulmamalıdır.
- Makine kullanımının fazlaştırılması ve işgücünün bu yönde kullanılması gerekmektedir.
- Teknik anlamda eğitim almış mühendis ve teknikerlerin sahada olması sağlanmalı çiftçiler ve üreticiler ile olan diyalogları güçlendirilmelidir.
- Köyden şehre olan göçün önlenmesi ile ilgili çözümler üretilmeli, işgücünün ülke sınırları içinde yer değiştirilmesi ve farklı alanlara yönlendirilmeleri engellenmelidir.

- Tarım ve hayvancılıkta çalıştırılan işgücü için, model oluşturulmalı AB standartları baz alınmalıdır. İşgücünün adaptasyonunun sağlanması için programlar yapılmalıdır.

Van Ticaret Borsası

- Tarım ve hayvancılık iş gücü piyasasına daha fazla işçi çekmek için cazip destekler verilmelidir.
- Üreticilere, Sosyal güvenlik konusunda verilen teşvikler arttırılmalıdır.
- Cinsiyet eşitliği sağlanmalı işe göre personel temini sağlanmalıdır.
- Tarım ve hayvancılıkta, Bölgesel istihdam farklılıkları belirlenmeli ve bu farklılıklar ortadan kaldırılmalıdır.
- Arazilerde ve hayvansal üretimlerde verimliliğin arttırılması konusunda çalışmaların yapılması gerekmektedir.
- Mevzuat değişiklikleri nedeni ile üyelerimiz ve kurumumuz tarafından oluşturulan yatırımların atıl bir duruma gelmesi riski oluşmakta ve işletmenin devamlılığı sürdürülememektedir.
- Ot ve Çiçek Borsası kurulumu üyelerimizin talebi arasında bulunmakta bu Borsanın kuruluşu Bölgemizdeki ürünlerin katma değer sağlaması amacı ile uygun görülmektedir.
- Üyelerimizin ürünlerinin değerlendirilmesi ve kurumsal açıdan organize olmaları gerekmekte ve bu anlamda yeni örgütsel modellerin oluşturulması çalışmaları talebinde bulunmaktadırlar.
- Üyelerimizin (Çiftçilerimizin) mera alanları konusunda sıkıntıları bulunmaktadır. Mera konusunda Türkiye ortalamasının % 10 u Van ilimiz bölgesinde bulunmasına rağmen kullanım koşulları oluşmamakta ve bazı yerler, güvenli bölge ilan edilmesi nedeni ile bu alanlarda verim alınamamaktadır. Küçük baş hayvan sayısının Türkiye ortalamasında 1. olan Van ilimizin bu anlamda, verimlilik düzeyi çok düşük bir ivme izlemekte ve geriye kalan mera alanları ise bu sebepten aşırı tahrip edilmektedir.
- Üyelerimizin ürettikleri ürünlerin gerçek değeri üzerinden alım ve satımları yapılamamakta, ve bu konu ile ilgili alt ve üst yapı sorunları yaşanmaktadır. İlimizin başlıca üretim konuları Bal, Süt, Peynir, Balık, Hayvansal ürünler, Et, sebze ve meyve olmasına rağmen, bunların depolama, nakliye, enerji kullanımı açısından oluşan sıkıntılar, Pazar alanlarının darlığı gibi sorunları bulunmakta bu sorunların giderilmesi için Borsalara yatırım yapabilme olanakları tanınmalıdır.
- Ekim alanları için profesyonel sulama sisteminin oluşturulması konusunda hibe programlarının iyileştirilmesi talebi üyelerimizin sorunları arasında yer almaktadır.
- Üyelerimizin iştigal konularının geliştirilmesi açısından, faaliyetleri ile ilgili eğitim talepleri bulunmakta ancak, bu talepleri teorik açıdan istenmemektedir. Eğitim

olanaklarının sahada yapılma olanaklarının oluşturulması üyelerimizin talepleri arasında bulunmaktadır.

- Yeni hizmet binası ve bina eklerini yapan oda ve borsalar için kamu arazilerinin ücretsiz tahsisi ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılması üyelerimize verilecek hizmetin daha kaliteli olması açısından olanak sağlayacak, oda ve borsalar için önemli bir engel ortadan kaldırılmış olacaktır. Ayrıca, inşaat ve tadilatlar için alınan vergi, resim, harç ve benzeri bedellerin ödenmesinden muaf tutulması sürdürülebilir hizmetin uzun vadede oluşmasını sağlayacaktır.
- Borsamızca Kar amacı güdülmeden ve üyelerimizin menfaati lehine çalışan Laboratuvar ve benzeri yatırımların mevzuat açısından oluşan sıkıntılarının giderilmesi yine üyelerimizin sorunları ve çözüm noktasında talepleri arasında yer almaktadır. (toprak analizlerinin çiftçiler açısından zorunlu olma şartı kaldırılmış ve teşvik kapsamında çıkarılmıştır. Kararın ilgili kurumlarca tekrar gözden geçirilmesi üyelerimizin talepleri arasında yer almaktadır.)

2- Kurumlar arası diyalog eksiklikleri ile ilgili sorunlar

Ülkemizde 1980' li yıllarda uygulanan teşvik sisteminin yaratmış olduğu olumsuz sonuçlar halen varlığı devam ettirmekte ancak, o dönemlerden elde edilen tecrübeler ile bugün kullandığımız ve genel anlamda karşılığı alınan yeni teşvik sistemini kullanmaktayız. Özellikle son yıllarda Devlet teşviklerinin artırılması ve geniş kitlelere ulaştırılması teşvik sisteminin uygulama da eksiklerine rağmen işlediği görülmektedir.

Valiliklerin, kaymakamlıkların, il ve ilçe tarım müdürlüklerinin ve Sivil toplum örgütlerinin oluşturacakları komisyonlar arttırılmalı ve karar mekanizmasının çalışır bir şekilde işlevine devam etmesi gerekmektedir.

SINIR TİCARETİ İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Sınır Ticaret özellikle Doğu Anadolu bölgesinde öne çıkmış özel bir ticaret şeklidir. Sınır Ticaretinin önemi, İlimiz ve bölgemiz için de ayrı bir değer olarak tanımlanmaktadır. Sınır ticaret ile ürünlerin ucuz ve daha uygun bir şekilde temin edilmesi, karşılıklı ticaretin ve iş birliğinin geliştirilmesi ile bölgesel ticaretin oluşturulması mümkündür. Bunun yanında bölgesel iyi komşuluk ve barış ortamının da sağlanmasında önemli rol oynar. İşsizliğin önlenmesi ve bölgenin gelişimine katkı sunacağına inandığımız Sınır Ticareti gerek ülkemizdeki mevzuat ve uygulama eksikliği gerekse sınır ülkeleri tarafından kaynaklı sorunlar nedeni ile henüz bir çözüme kavuşturulamamıştır.

Sınır ticareti yapma imkanı bulan illerimizin ayrı bir avantajı olarak gördüğümüz bir diğer konu ise, girişimcilik bilincinin oluşmasına önemli katkı sağlamasıdır.

Dil, din, tarih ve kültürel yakınlık gibi ortak değerlerin avantajlarından yararlanarak uygun bir ticaret modelinin de oluşmasını sağlayan sınır ticaretinin geliştirilmesi elzem bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Doğu Anadolu bölgemizin kalkındırılması konusu, birçok kurumun hedefi olmuştur. Ancak, toplumsal olayların varlığı, zaman zaman yaşanan siyasi istikrarsızlıklar, ekonomik krizler, coğrafi konumun getirmiş olduğu olumsuzluklar, bölge insanın teşvikler konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olmaması ve yararlanma koşullarının oluşmaması, güvenlik sorunu gibi negatif durumlar, tarım ve hayvancılığı tükenme noktasına getirmiş, sınır ticaretini ise alternatif bir kalkınma modeli olarak bölgedeki önemini arttırmıştır.

Sınır ticaretinin sekteye uğramasının en önemli sebeplerinden biri olan kaçakçılığın önlenmesi, sınır ticaretinin gelişmesine ivme kazanmasında çok özel bir etken olarak görülmelidir. Sınır ticaretinin resmi yollar ile yapılması, ticaret yapan iki ülke arasında birçok bağın gelişmesine ve ortak deklarasyonun sağlanmasına sebep olacaktır. Bu bağlamda yapılması gerekenlerin;

- 1- Sınır ticaret merkezlerinin sınır illerinde bulunan gümrük kapılarında kurularak yaygınlaştırılması
- 2- Tüccar ve esnafın resmi yollar ile yapılan ticaretin ülkeye katkısı konusunda eğitilmesi,

- 3- Sınır ticareti uygulaması komşu ülkeler arasında varılan karşılıklı anlaşmalar ile düzenlenmesi ve karşılıklı çıkar ilişkileri korunarak müşterek uygulamalara gidilmesi,

Van Ticaret Borsası

- 4- Ucuz ürünlerin karşılanması yerine, bölge ticaretinin canlandırılarak sınır bölgesinde yaşayan insanların ekonomik gelirlerinin ve refah düzeylerinin yükseltilmesini sağlamak,
- 5- Sınır ticareti kapsamında olan ürünlerin listesi daha kapsamlı bir hale getirilerek genişletilmeli ve kota artırımına gidilmesi,
- 6- Sınır ticaretinde iki ülkenin para birimleri kullanılmalı, ortak başka bir para birimi kullanılmasının engellenmesi,
- 7- Sınır illerimizde bulunan kapıların modernizasyonu dünya standartlarında olacak şekilde yapılmalı, geniş hareket alanlarının sağlanması,
- 8- Alt yapı çalışmalarının (yol, ray, liman) tamamlanması,
- 9- Ülkeler arası siyasi anlaşmazlıkların, sınır ticaretine engel olmaması için gerekli önlemlerin alınması,
- 10- Kolay var iken zor seçilmemeli, bürokratik işlemleri ve formaliteleri az olan, çok büyük finans gerektiren gereksinimler değil de, uygun ve indirimi olan sınır ticareti seçilmeli,
- 11- Temel ihtiyaç kapsamında olan ürünlerde vergi muafiyeti uygulanmalı ve ticaretinin yapılmasına öncelik tanımladır,
- 12- Sınır ticareti yapılırken, yerli üreticinin güçlendirilmesi,
- 13- Sınır ticareti ile ilgili yapılan çalışmaların mutlak suretle uzun vadeli projelerle desteklenmesi
- 14- Bölgemize ait işaretlenmiş ürünlerin reklam ve pazarlama çalışmaları devamlı bir şekilde yapılmalı, bu konu ile ilgili devlet desteği alınmalı ve bu konu ile ilgili birimlerin resmi olarak açılması,
- 15- Sınır ticaretinin döviz kazandırıcı hizmetlerden biri olduğu unutulmamalı ve sadece dış ticaret olarak tanınmasının engellenmesi çalışmalarının yürütülmesi,
- 16- Sınır ticaret kapsamında çalışan firmaların, işyeri kiralaması, personel desteği sunulması, iki ülkenin ticari kuruluşları ile ilişkilerinin sağlanması gibi konularda gerekli desteğin sağlanması,
- 17- Sınır ticareti kapsamındaki ürünlerin, ülkedeki dolaşımlarının serbest olmasının sağlanması,
- 18- Kurulan sınır ticaret merkezlerinde ürün satış noktalarının oluşturulması ve var olanların modernizasyonunun yapılması,
- 19- Sınır ticareti kapsamında uygulanan vergilerin indirilmesi konusunda kademeli olarak çalışmaların yapılması,

20-Alternatif kalkınma modellerinin oluşturulmasının sağlanması,

Bu kısa başlıklar altında toplanması uygun görülmektedir.

Ek:

VAN İLİ BÜYÜKBAŞ HAYVAN SAYISI 2015

SIĞIR (YERLİ)

İLÇELER	YETİŞKİN	GENÇ-YAVRU	TOPLAM	SAĞILAN HAYVAN (BAŞ)	SÜT (TON)
BAHÇESARAY	1.734	324	2.058	1.425	1.916
BAŞKALE	2.112	22	2.134	1.425	1.916
ÇALDIRAN	5.081	457	5.538	2.404	3.233
ÇATAK	2.008	810	2.818	551	741
EDREMİT	850	130	980	570	766
ERCİŞ	4.825	810	5.635	3.050	4.101
GEVAŞ	1.503	125	1.628	865	1.162
GÜRPINAR	4.778	166	4.944	2.846	3.828
MURADIYE	3.883	982	4.865	2.293	3.084
ÖZALP	4.840	280	5.120	3.292	4.427
SARAY	1.975	270	2.245	1.425	1.916
İPEKYOLU	4.270	4.550	8.820	1.995	2.683
TUŞBA	14.680	3.600	18.280	8.075	10.860
TOPLAM	52.539	12.526	65.065	30.216	40.633

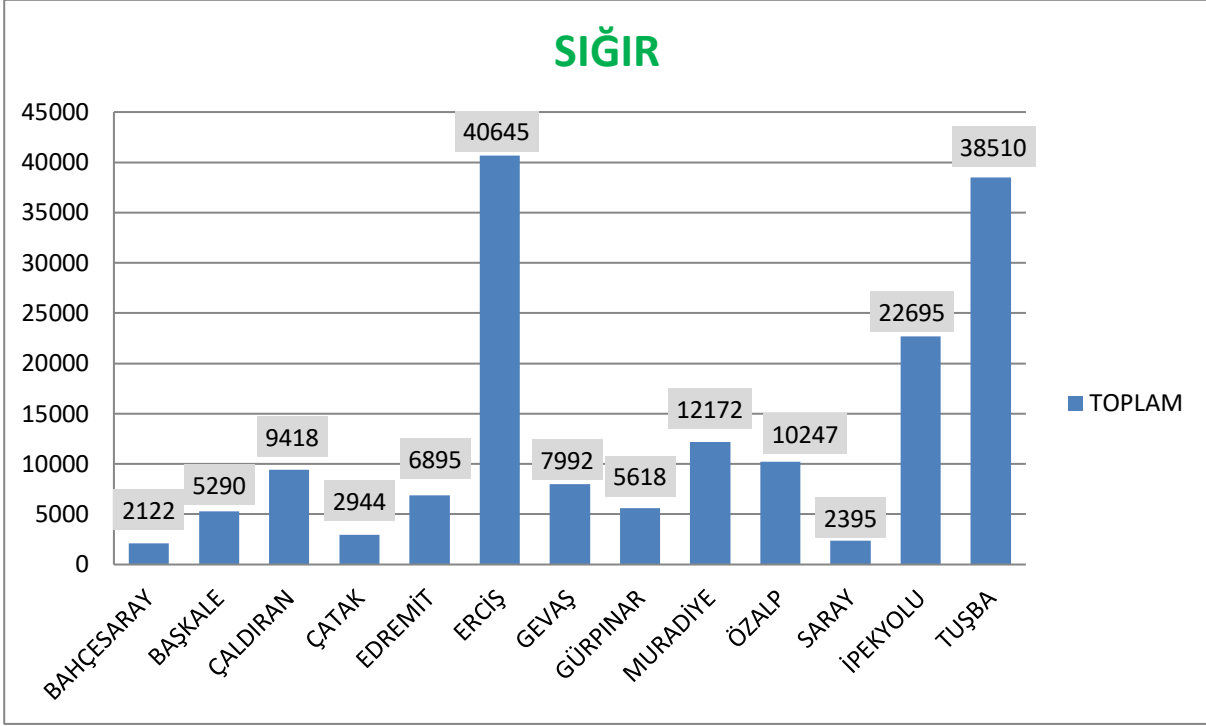
SIĞIR (MELEZ)

İLÇELER	YETİŞKİN	GENÇ-YAVRU	TOPLAM	SAĞILAN HAYVAN (BAŞ)	SÜT (TON)
BAHÇESARAY	39	25	64	20	50
BAŞKALE	1.690	63	1.753	998	2.543
ÇALDIRAN	2.612	311	2.923	1.387	3.536
ÇATAK	92	34	126	32	82
EDREMİT	2.860	700	3.560	1.995	5.087
ERCIŞ	19.460	9.010	28.470	7.695	19.622
GEVAŞ	3.623	786	4.409	1.905	4.857
GÜRPINAR	493	18	511	167	426
MURADIYE	3.397	859	4.256	2.006	5.116
ÖZALP	3.322	75	3.397	2.090	5.329
SARAY	150	0	150	143	363
İPEKYOLU	10.435	1.800	12.235	4.893	12.475
TUŞBA	9.950	2.380	12.330	4.845	12.354
TOPLAM	58.123	16.061	74.184	28.176	71.840

SIĞIR (KÜLTÜR)

İLÇELER	YETİŞKİN	GENÇ-YAVRU	TOPLAM	SAĞILAN HAYVAN (BAŞ)	SÜT (TON)
BAŞKALE	1.328	75	1.403	713	2.529
ÇALDIRAN	856	101	957	367	1.301
EDREMİT	1.905	450	2.355	570	2.023
ERCIŞ	5.670	870	6.540	2.765	9.813
GEVAŞ	1.560	395	1.955	969	3.439
GÜRPINAR	155	9	164	142	502
MURADIYE	2.430	621	3.051	1.434	5.089
ÖZALP	1.690	40	1.730	1.140	4.047
İPEKYOLU	1.300	340	1.640	523	1.854
TUŞBA	6.200	1.700	7.900	2.945	10.454
TOPLAM	23.094	4.601	27.695	11.568	41.051

SIĞIR (YERLİ-MELEZ-KÜLTÜR)

Toplam sığır (yerli-melez-kültür) sayısında Erciş ilçesi ilk sırada yer almaktadır.

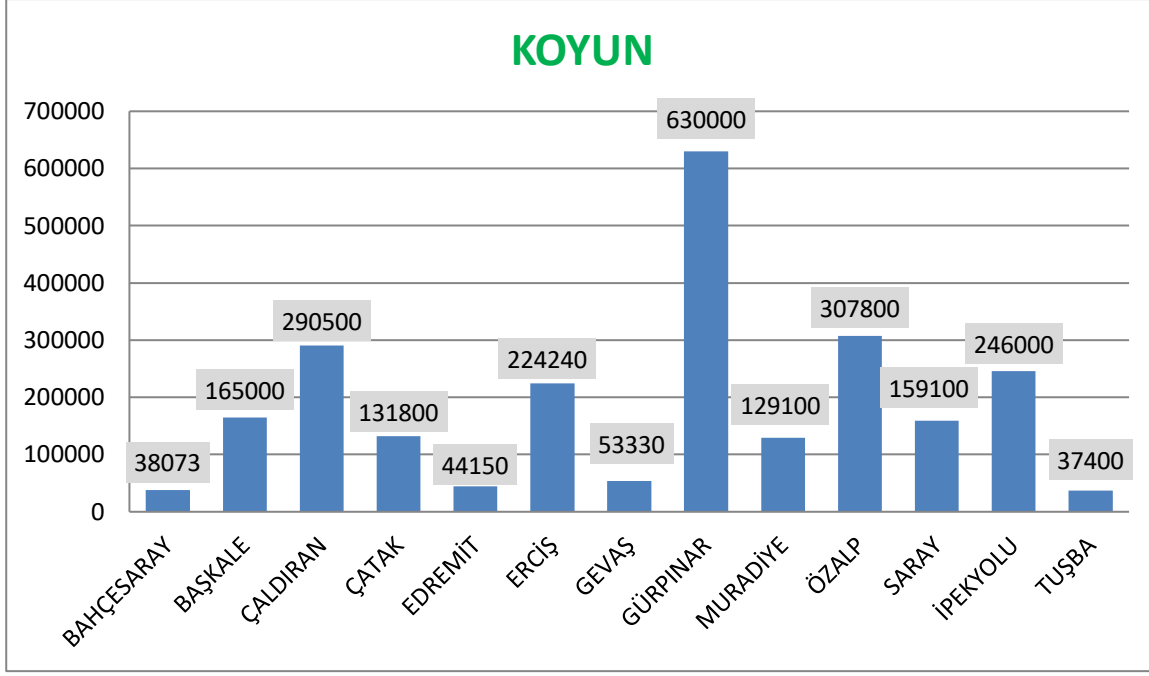
MANDA

İLÇELER	YETİŞKİN	GENÇ-YAVRU	TOPLAM	SAĞILAN HAYVAN (BAŞ)	SÜT (TON)
BAŞKALE	40	13	53	19	18
ÇALDIRAN	119	29	148	55	53
ERCİŞ	108	48	156	50	48
İPEKYOLU	31	6	37	8	8
TUŞBA	35	15	50	14	13
TOPLAM	333	111	444	146	140

KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYISI 2015

KOYUN (YERLİ)

İLÇELER	YETİŞKİN	GENÇ-YAVRU	TOPLAM	SAĞILAN HAYVAN (BAŞ)	SÜT (TON)
BAHÇESARAY	27.773	10.300	38.073	22.646	1.925
BAŞKALE	150.000	15.000	165.000	116.250	9.881
ÇALDIRAN	203.000	87.500	290.500	121.365	10.316
ÇATAK	95.800	36.000	131.800	58.590	4.980
EDREMIT	23.850	20.300	44.150	19.530	1.660
ERCİŞ	191.560	32.680	224.240	95.083	8.082
GEVAŞ	42.330	11.000	53.330	25.417	2.160
GÜRPINAR	540.000	90.000	630.000	325.500	27.667
MURADIYE	119.050	10.050	129.100	94.116	7.999
ÖZALP	222.800	85.000	307.800	115.227	9.794
SARAY	136.800	22.300	159.100	64.450	5.138
İPEKYOLU	188.000	58.000	246.000	83.700	7.114
TUŞBA	33.900	3.500	37.400	12.369	1.051
TOPLAM	1.974.863	481.630	2.456.493	1.154.243	97.767

Koyun sayısında Gürpınar ilçesi 630 bin koyun sayısı ile ilçeler arasında ilk sırada yer almaktadır. Toplam koyun varlığının % 25,64'ü Gürpınar'dadır. Türkiye'de toplam 29.302.358 (baş) koyun bulunmaktadır. Türkiye'nin toplam koyun varlığının %8,38'i Van ilinde bulunmaktadır. Van ili bu oran ile Türkiye'de koyun varlığı bakımından ilk sırada yer almaktadır.

KEÇİ (KIL)

İLÇELER	YETİŞKİN	GENÇ-YAVRU	TOPLAM	SAĞILAN HAYVAN (BAŞ)	SÜT (TON)
BAHÇESARAY	13.472	726	14.198	7.626	823
BAŞKALE	10.000	5.000	15.000	6.510	703
ÇALDIRAN	4.690	1.540	6.230	3.460	373
ÇATAK	27.380	11.000	38.380	20.460	2.209
EDREMIT	3.450	1.025	4.475	2.325	251
ERCİŞ	27.680	12.480	40.160	14.183	1.531
GEVAŞ	7.100	3.500	10.600	4.650	502
GÜRPINAR	35.000	13.000	48.000	16.740	1.807
MURADIYE	9.165	750	9.915	6.510	703
ÖZALP	900	380	1.280	298	32
SARAY	3.200	2.100	5.300	1.674	180
İPEKYOLU	15.000	800	15.800	7.440	803

TUŞBA	31.500	6.250	37.750	13.950	1.506
TOPLAM	188.537	58.551	247.088	105.826	11.423

